

ภาวะจิตสังคมของเด็กป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือด อายุ 12-15 ปี โรงพยาบาลรามารับดี

นางสาวพัชรินทร์ บุญรินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-4646 -6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PSYCHOSOCIAL ASPECTS IN CHILDREN WITH LEUKEMIA AGE 12-15 YRS
IN RAMATHIBODI HOSPITAL

Miss Patcharin Boonrin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Mental Health

Department of Psychiatry

Faculty of Medicine

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

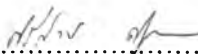
ISBN 974-17-4646 -6

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ภาวะจิตสังคมของเด็กป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดอายุ 12-15 ปี
	โรงพยาบาลรามารัชบุรี
โดย	นางสาวพัชรินทร์ บุญรินทร์
สาขาวิชา	สุขภาพจิต
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอลิสา วัชรสินธุ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สามารถ ภคกษมา

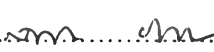
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

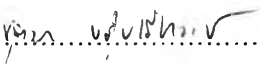

..... คณบดีคณะแพทยศาสตร์
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ภิรมย์ กมรรัตนกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แพทย์หญิง ศิริลักษณ์ สุขปีติพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์แพทย์หญิง อลิสา วัชรสินธุ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ สามารถ ภคกษมา)

..... กรรมการ
(อาจารย์แพทย์หญิง สุติมา หุ่มเรืองวงษ์)

พัชรินทร์ บุญรินทร์: ภาวะจิตสังคมของเด็กป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวอายุ 12-15 ปี โรงพยาบาล
รามธิบดี. (Psychosocial aspects in children with Leukemia in Ramathibodi Hospital) อ.ที่ปรึกษา:
ศ.พญ.อลิสรา วัชรสินธุ, อ.ที่ปรึกษาร่วม: ศศ.นพ.สามารถ ภคกษมา 91 หน้า. ISBN 974-17-4646-6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะจิตสังคมของผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวเป็น
การศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Cross Sectional Descriptive) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็ง
เม็ดเลือดขาวอายุ 12 - 15 ปี ที่มารับการรักษาที่คลินิกโรคมะเร็งในเด็ก แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวช โรงพยาบาล
รามธิบดี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2548 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 จำนวน 12 ราย เลือก
กลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการบันทึกเทปใช้แบบ
สัมภาษณ์ภาวะจิตสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำข้อมูลที่ได้มาถอดความแบบคำต่อคำ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาวะจิตสังคมของผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวอายุ 12-15 ปี ประกอบด้วยส่วนที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน
ใหญ่ๆ คือ ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ด้านร่างกายพบว่าเมื่อผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ต้องเผชิญกับ
ความเจ็บปวดอันเป็นผลจากโรค และจากการได้ รับหัตถการตามแผนการรักษา ทำให้ผู้ป่วยเด็กรู้สึกทุกข์
ทรมานกับความเจ็บปวดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลถึงด้านจิตใจของผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว จะเกิด
ความรู้สึกเบื่อหน่าย กังวล กลัว สูญเสียภาพลักษณ์ และโอกาสที่จะดำเนินชีวิตประจำวันอย่างปกติเหมือน
เพื่อนๆ วัยเดียวกัน ผู้ป่วยเด็กทุกคนต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าว เมื่อผู้ป่วยเด็กได้รับ
แรงสนับสนุน กำลังใจ ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว เพื่อน ครู และบุคลากรสุขภาพ ผู้ป่วยจะเกิด
กำลังใจที่ดี และสามารถผ่านพ้นวิกฤตการณ์ต่างๆ ไปได้ด้วยดี มีความคาดหวังที่จะหายจากโรค มีความหวังต่อ
อนาคตข้างหน้าต่อไป ดังนั้นการดูแลผู้ป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวต้องอาศัยองค์ประกอบทางด้านจิตสังคม ที่
เกี่ยวข้องเป็นการดูแลแบบผสมผสาน เพื่อให้ผู้ป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวสามารถเผชิญกับโรคได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา สุขภาพจิต
ปีการศึกษา 2548

ลายมือชื่อนิติศ พ.พัชรินทร์ บุญรินทร์⁶
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#4774808830 : MAJOR SCIENCE PROGRAM IN MENTAL HEALTH

KEY WORD: PSYCHOSOCIAL / CHILDREN WITH LEUKEMIA

PATCHARIN BOONRIN: PSYCHOSOCIAL ASPECTS IN CHILDREN WITH LEUKEMIA AGE 12 – 15 YRS IN RAMATHIBODI HOSPITAL. THESIS ADVISOR: PROF.ALISA WATCHARASIN M.D., THESIS COADVISOR : ASST.PROF SAMART PAKAKASAMA M.D., 91 pp. ISBN 974-17-4646 -6.

The purpose of this study was to describe psychosocial of children with Leukemia Age 12 – 15 yrs. A Cross Sectional Descriptive qualitative research methodology was applied in this study. Participants were 12 patients with Leukemia, Aged range 12 -15 years, Who received treatment from Ramathibodi Hospital. Data were collected by in-depth. The interviews were tape recorded and transcribed verbatim. The Colaizzi's method (1978 cited in Streubert and Carpenter. 2003) was applied for data analysis.

Findings revealed that the psychosocial aspects of leukemia patients aged between 12-15 years, consist of 3 major aspects which are physical aspect, mental aspect and social aspect. In terms of the physical aspect, it was found that the leukemia patients suffered from the disease and procedures in the treatment program, therefore the children suffered from continuous pain and it affected the leukemia patients' minds since they felt tired, worried, afraid of losing images and opportunities in living normal life, like other children at the same age. All children had to adjust themselves to such changes. When the children received inspiration, will power and care from the family, friends, teachers and health officers, they were inspired to pass all situations well, conquer the disease and have plan for their future. As such, taking care of leukemia patients depends on relevant psychosocial aspects and it is a combination of treatment so that the leukemia patients can conquer the disease effectively.

Department of Psychiatry

Field of study Science in Mental Health.

Academic year 2005

Student's signature

Patcharin Boonrin

Advisor's signature

Alisa Watcharasindh

Co-advisor's signature

Samart Pakakasama

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากศาสตราจารย์แพทย์หญิงอลิสตา วัชรสินธุ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้แนวความคิด ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่เริ่มเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สามารถ ภคกษมา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในด้านการเก็บข้อมูล การวิจัย ณ หน่วยโลหิตวิทยาและโรคมะเร็งในเด็ก ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี รองศาสตราจารย์นายแพทย์อัมพล สุอำพัน อาจารย์แพทย์หญิงปรีชวัน จันทร์ศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ศิริวรรณ ศิริบุญ อาจารย์ประจำวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ คุณสมถวิล ศิริเรือง พยาบาลประจำหน่วยโลหิตวิทยาและโรคมะเร็งในเด็ก ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ได้กรุณาตรวจทานแบบสัมภาษณ์ ให้คำปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลรามาธิบดี และเจ้าหน้าที่คลินิกโรคมะเร็ง แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเด็กป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลโดยการให้สัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดขอขอบคุณหัวหน้างานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ผู้ตรวจการพยาบาล และหัวหน้าหอผู้ป่วยพิเศษเด็ก ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี ที่ได้ให้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ และขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัว และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ผู้ร่วมงานที่ได้ให้กำลังใจ และช่วยเหลือตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
โรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็ก	7
พัฒนาการทางจิตสังคมของเด็กอายุ 12 - 15 ปี	12
ผลกระทบจากความเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว ต่อภาวะจิตสังคมในเด็กอายุ 12 - 15 ปี	13
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	19
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
รูปแบบการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
ข้อมูลส่วนบุคคล	34
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	39
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	61
อภิปรายผลการวิจัย	66

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	75
รายการอ้างอิง	78
ภาคผนวก	85
ข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	86
หนังสือยินยอมของประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย	87
แนวคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	88
แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล	89
แบบสัมภาษณ์	90
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของประชากร	34
ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปด้านการรักษา	36
ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	38

สารบัญภาพ

ญ

ภาพประกอบ

หน้า

ภาพที่ 1

6
